A°. 1825. N°. 129.

ARNHEMSCHE COURANT

Zaturdag den 29. October.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Zitting van Donderdag, den 27. October.

In de zitting zijn de geloofsbrieven van den heer *Hora Siccama* onderzocht en regelmatig bevonden, waarop hij den eed in handen van den voorzitter, daartoe door Z. M. geautoriseerd, aflegt en zitting neemt.

Daar er reeds verscheiden verzoekschriften zijn ingekomen, benoemt de voorzitter de commissie tot de petitien, bestaande uit de heeren *Surmont*, *Boddaert*, *Loop*, *Donker Curtius*, *Kerens*, *van Boelens*, *de Meulenaere* en *van Doorninck*.

De ingezonden verzoekschriften zijn van eenige molenaars, van de provincie Groningen, welke hun verlangen te kennen geven, dat de admodiatie op het gemaal, ook in hunne provincie moge worden ingevoerd; van den heer *de Haan*, die voorstelt, om het regt van het zegel meer algemeen te maken; van den heer *Temminck*, van Suriname, die klaagt over onregt, dat hem zoude zijn aangedaan; van eenen molenaar, van het arrondissement Dordrecht, insgelijks klagende over onregt; van eenen molenaar van Yperen, klagende over de admodiatie van het gemaal ten platten lande; van zekeren persoon, die verlangt met de zuster zijner overledene vrouw te mogen trouwen. Alle deze verzoekschriften worden naar de commissie tot de petitien verzonden.

Aan de kamer wordt hulde gedaan van de prachtuitgave der *grondwet* door den Brusselschen boekdrukker *Wahlen*; van de *Jaarboeken* der Leijdsche en Utrechtsche Akademien; van de *verzameling van gewijsden van het Hooggeregtshof in 's Gravenhage* door Mr. *van Hamelsveld*, lid van hetzelve; van het *antwoord* van den heer *Barthelemij* aan den heer *Röell*, wegens de opbeperkte vrijheid van den graanhandel, enz.

Z. Exc. de *Minister van Financien* biedt, namens den Koning, de begrooting aan der buitengewone uitgaven voor den jare 1826, en der middelen tot bestrijding derzelve; alsmede een ontwerp van wet, waarbij de som, door het amortisatie-sijndicaat in 1826 te besteden tot aankoop en aflossing der nationale schuld, wordt bepaald op 2,200,000, (dus twee tonnen gouds meer dan in het vorige jaar).

Het eerste onderdeel der begrooting bedraagt over 1826 *f* 12,921,487 : 36. De buitengewone uitgaven bedragen minder dan in 1825 eene som van *f* 243,959 : 28. Het ministerie van de nationale nijverheid vervallen, en deze tak van bestuur bij het departement van binnenlandsche zaken gevoegd zijnde, heeft zulks eene besparing van *f* 38,469 : 70 te weeg gebragt. Voor het departement van financien bedraagt de begrooting *f* 11,455 : 75 meer. Voor het departement van oorlog, daarentegen, is over 1826 eene vermindering van uitgave van *f* 232,482 : 76.

Volgens het tweede onderdeel der begrooting, zal het Amortisatie-Sijndicaat in het aanstaande jaar verligt worden met eene som van *f* 3,497,355 : 41. Onder de middelen tot bestrijding der uitgaven over 1826 behoort eene som van *f* 370,000, als voorloopig overschot op den dienst van 1823.

De opcenten van het gemaal zullen over 1826 van 13 op 5 gebragt, en dus met 8 verminderd worden.

De voorzitter bedankt den minister voor de mededeeling, en zegt, dat de kamer de aangebodene wetten in rijper overweging zal nemen; zij worden voorts naar de afdeelingen verzonden, om door dezelve te worden onderzocht.

De zitting wordt opgeheven zonder bepaald adjournement.

FRANKFORT, den 26. October.

Een brief uit Konstantinopel, van den 26. September, meldt het volgende: » De kapudan-pacha heeft te gelijk met de Egijptische vloot Alexandrie verlaten, en is in de wateren van Candia verschenen. De Grieken alhier beweren, dat hij reeds door den admiraal *Miaulis* aangevallen en geslagen is; dan zijne aankomst bij Candia schijnt in de tegenwoordige omstandigheden, daar een opstand op Candia uitgebroken is, ook buitendien wel te kunnen verklaard worden. Waarschijnlijk zal hij een gedeelte der voor Morea bestemde troepen op Candia aan land zetten, om slechts de rest naar Morea over te brengen. Intusschen heeft zijne verschijning bij Suda grooten schrik op Spezzia veroorzaakt; vele inwoners zijn naar Hydra gevlugt. Ook de Hijdrioten zouden te Napoli di Romania dringend om versterking gevraagd hebben. — Uit Morea heeft men geene tijdingen van jonge dagteekening. Volgens de laatste, waren de Egijptenaren nog in het bezit van Tripolitza.

MANHEIM, den 23. October.

Het is vrij merkwaardig, dat de Rijn in twee etmalen 9 voet is gewassen, en het water in die rievier thans 3 voet boven de middelbare hoogte is. Men schrijft die opzwelling toe aan eene plotselinge overstrooming van het meer van Constanz.

MUNCHEN, den 19. October.

De eed, door den koning afgelegd, is van den volgenden inhoud: » Ik zwere, naar de staatsregeling en de wetten des rijks te regeren, » zoo waar helpe mij God en Zijn Heilig Evangelie!" Z. M. leide de drie eerste vingers der regter hand op de borst, bij het uitspreken dezer woorden, waarop Z. M. liet volgen: » Eer ik u den zoo even » gezworen eed heb afgelegd, hield ik mij reeds evenzeer verpligt door » dien, welke bij de invoering der staatsregeling door mij is gedaan. » Datgene, wat de door mij gedane eed, als koning, in plaats van » mijnen doorluchtigen vader, wiens aandenken mij eeuwig dierbaar en » onvergetelijk zal zijn, mij oplegt te vervullen, is mijn beste wil, en » ik verwacht van de genade Gods, dat hij mij de kracht daartoe zal » verleenen. Moeijelijk is het, na eenen koning, gelijk de ontrukte was, » te regeren, hem te evenaren onmogelijk."

BREMEN, den 19. October.

(*Vervolg der Nota van den Britschen Minister.*)

» Laat ons overgaan tot het onderzoek der tweede, tegen het Engelsche gouvernement ingebragte beschuldiging, van het regt der volken te hebben geschonden. Heeft men ooit als eene vaste stelling aangenomen of heeft eenig gouvernement ooit den grondregel staande gehouden, dat geen tijd of omstandigheden regt kunnen geven, om een *werkelijk* gouvernement te erkennen, of eener derde mogendheid daartoe grond verleenen, welke groot belang kan hebben, om verbindtenissen met een werkelijk gouvernement aan te knoopen en te bevestigen?

» Een voorgaand gedrag te dezen aanzien, aan de zijde van eene derde mogendheid, beslist geenszins ontwijfelbaar de vraag nopens het regt, ten aanzien van het moederland.

» De Nederlanden scheurden zich lang voor het einde der 16. eeuw van Spanje af; doch Spanje stond de souvereiniteit over dien staat eerst werkelijk af, bij den vrede van Westfalen in 1648. — Portugal verklaarde zich in 1640 onafhankelijk van de Spaansche monarchie; doch eerst in 1668 erkende Spanje deze onafhankelijkheid bij een traktaat.

» In die tusschentijden bleven de regten van Spanje, op zich zelve, onschendbaar, indien men zich zoo kan uitdrukken.

» Maar derde mogendheden wachtten, in geen van deze gevallen, de langzame overtuiging van Spanje af, om zich gemagtigd te rekenen, ten einde met het nieuwe gemeenebest der Nederlanden, alsmede met de nieuwe monarchie van het Huis van *Braganza* onmiddelijk betrekkingen aan te knoopen en zelfs verbonden te sluiten.

» De afscheiding der Spaansche kolonien van derzelver moederland, was noch ons werk, noch het voorwerp van ons verlangen. Dezelve werd te weeg gebragt door gebeurtenissen, waaraan het Engelsche gouvernement geen deel had; en wij gelooven thans nog, dat men die had kunnen voorkomen, indien men in tijds aan onze raadgevingen gehoor verleend had.

» Doch deze afscheiding heeft eenen staat van zaken daargesteld, waarnaar het Engelsche gouvernement zijne maatregelen en taal heeft moeten rigten, overeenkomstig de wezenlijke en wettelijke belangen der natie, welker welzijn aan deszelfs zorgen is toevertrouwd; en zulks niet met overhaasting, maar na rijpen rade en met voorzigtigheid. Een land de bezitting van Spanje te noemen, waar inderdaad alle magt van dat gouvernement vervallen was, kon van geen wezenlijk nut voor het moederland zijn; maar zou den vrede der wereld in gevaar hebben gebragt. Immers zijn alle staats-maatschappijen aan de overige staats-maatschappijen voor hun gedrag verantwoordelijk, dat is, dat zij gehouden zijn de gewone verpligtingen, die bij het regt der volken zijn opgelegd, na te komen, en alle schending van anderer regten, door hunne burgers of onderdanen gepleegd, te herstellen en te vergoeden.

» Alzoo zou, of het moederland verantwoordelijk hebben moeten blijven voor daden, waarover hetzelve zelfs geene schaduw van magt kon uitoefenen, of de ingezetenen dier landen, wier staatkundig aanzijn inderdaad gevestigd was, doch welker onafhankelijkheid men niet wilde erkennen, zouden in zoodanigen toestand zijn gebragt, dat zij geheel en al verantwoordelijk waren voor alle hunne handelingen, of dat men hen voor de zoodanige, die aan andere natien reden tot klagten gaven, zou hebben kunnen straffen, even als men zeeroovers en vogelvrij-verklaarden straft.

» Indien het eerste, namelijk de volstrekte onverantwoordelijkheid der niet erkende staten al te weinig grond heeft, om aangenomen te worden, en indien het laatste, namelijk de behandeling hunner onderdanen als zeeschuimers en struikroovers al te gruwelijk is, om, voor eenen onbepaalden tijd, in het werk gesteld te worden tegen een aanzienlijk deel ingezetenen van den aardbol, bleef er voor Groot-Brittannie en voor alle landen, met betrekking tot den koophandel met de provincien van Spaansch-Amerika, niets anders over, dan om in tijds hunne politieke onafhankelijkheid als Staten te erkennen, en hen, dus doende, te plaatsen in den kring der regten en verpligtingen, waarvoor alle beschaafde natien eerbied moeten betoonen, en wier nakoming zij, op hare beurt, met regt kunnen eischen."

(*Het Vervolg hierna.*)

LONDEN, den 22. October.

De Grieksche afgevaardigden zijn hier aangekomen; hunne aangelegenheid heeft tot onderscheidene kabinets-vergaderingen aanleiding gegeven, en hoezeer er van het daarin verhandelde niets is uitgelekt, zoo weet men echter, dat daarbij het aannemen van de opgedragene bescherming over Griekenland, niet meer in aanmerking heeft kunnen komen. De staatswijsheid van Engeland kenmerkt zich, sedert de heer *Canning* de buitenlandsche zaken bestiert, door eene fijn berekende onbaatzuchtigheid; te vreden met deszelfs onmetelijke kolonien en den buitengemeenen invloed, dien de bezittingen in de Noord- en Middellandsche-zee, in de Atlantische- en Zuid-zee, die als sleutels tot alle werelddeelen moeten worden aangemerkt, hetzelve verzekeren, vindt dit merkwaardige rijk, bij deszelfs overgroote hulpbronnen, maar ook niet minderen last van schulden, zijne ware staatkunde alleen in de poging, om de werkzame volkskracht, langs natuurlijke wegen, steeds hooger te doen stijgen, om onoverwinnelijk te blijven. Elke poging tot eene staatkundige vergrooting ten koste van de binnenlandsche welvaart, zou een misslag zijn, welke door het Engelsche kabinet, zoo als hetzelve

thans is zamengesteld, niet zal begaan worden. Men heeft reeds vroeger aangemerkt, dat de eenigste houding, welke de staatkunde van ons kabinet, ten opzigte van Griekenland kon aannemen, zou zijn, zich jegens hetzelve te gedragen als jegens eene zelfstandige mogendheid. In dit opzigt heeft Engeland door hare nu onlangs gedane proclamatie van onzijdigheid, den Grieken voorzeker meer voordeel dan schade toegebragt, hoe wonderspreukig dit velen ook moge toeschijnen. Het gewigtigste van deze merkwaardige, na vele bijeenkomsten van den geheimen raad, gegevene acte, vindt men aan het slot, waar gezegd wordt: » Z. M. beveelt mits dezen allen zijnen onderdanen, zoowel jegens de » Ottomannische Porte en de Grieken, als jegens alle andere oorlog voe- » rende mogendheden, met welke Z. M. in vrede is, de pligten van » onzijdigheid stiptelijk in acht te nemen, en ten strengste van allen en » een ieder in het bijzonder, de regten van den oorlog in acht te nemen » in diervoege als Z. M. zulks voor zich zelf zou kunnen verlangen, » wanneer Hoogstdezelve in eenen oorlog mogt gewikkeld zijn." Dit is de eerstemaal, dat Europa, in eene gewigtige officiële acte, de Grieken als eene mogendheid *de facto*, niet als oproerige onderdanen van een en grooten staat, erkend ziet. Het is hier de plaats niet, om over te gaan tot eene ontleding dezer woorden en tot eene opheldering der regten van den oorlog, zoo als Engeland dezelve in haren laatsten oorlog wilde uitgeoefend hebben; hoe uitgebreider de laatste waren, des te gewigtiger is de wettelijke zelfstandigheid, aan Grieken toegekend. Het Britsche kabinet heeft deze natie, door die verklaring, eene grootere weldaad bewezen, dan of hetzelve haar onder zijne bescherming had genomen. Van nu af aan, hangt alles van de Grieken zelf af, en alvorens verdere stappen te doen, moeten der Britsche regering, als onzijdige mogendheid, de volgende vragen opgelost worden: heeft de Porte gegronde hoop en genoegzame hulpmiddelen, om alleen en zonder hulp van anderen, Griekenland weder onder hare heerschappij te brengen, of blijkt het, dat alle tot een bepaald tijdvak aan te wendene pogingen, van hare zijde, vruchteloos zijn? Is eene verzoening onmogelijk? Levert de inwendige burgelijke toestand van Griekenland hoop op, dat regeringloosheid, tweedragt en ongeregelde baatzuchtige oogmerken van enkelen, voor wetten en eendragt zullen wijken? Van een voldoend antwoord op deze drie gewigtige vragen, hangt het alleen af, om Engelands invloed weldadig op anderen te doen werken, gelijk het voorts van zelf spreekt, dat eenige vooraf niet berekende staatkunde van andere Europische mogendheden, in het stelsel van Engeland ook verandering moet te weeg brengen. In weerwil van alle regten, waarop de Grieken aanspraak maken, in weerwil der innige wenschen van bijna alle Christenen, voor hunnen voorspoed, kan geene mogendheid, zij mag eene Europische of eene Amerikaansche zijn, zij mag invloed hebben of niet, meer doen dan Engeland thans gedaan heeft, wanneer het eene, slechts eenigzins goede, en wij durven zeggen, eene wijze staatkunde wil volgen. Staten mogen zich door geene individuele gevoelens laten wegslepen. De geschiedenis is rijk aan voorbeelden, aan welke gevaren zich regeringen en volken blootstellen, wanneer zij overhaast en zonder zorgvuldige overweging van alle omstandigheden te werk gaan.

— Men vertoont thans te Londen verscheidene stukken gouds, die op het eiland Aruba zijn gevonden. Sommige stukken wegen zes en dertig oncen. Het Nederlandsche gouvernement schijnt veel belang in deze ontdekking te stellen: immers heeft de gouverneur van Curaçao een besluit uitgevaardigd, waarbij op straffe des doods wordt verboden, zich naar dit kleine woeste eiland te begeven, zonder uitdrukkelijk verlof des gouvernements. Het goud, dat in Londen gezien wordt, is hecht en zeer fijn. Daar men het op de oppervlakte gevonden heeft, twijfelt men sterk of het een voortbrengsel van den grond, of door zeeroovers achtergelaten, is, voor welke het eilandje steeds een toevlugtsoord is geweest. Het goud, dat thans te Londen is, zal onverwijld naar Holland gezonden worden.

AMSTERDAM, den 26. October.

Heden is, met den besten uitslag, van de koninklijke werf alhier, te water gelaten, het nieuw gebouwde fregat *de Sambre*. Het nog kort te voren onstuimige herfstweder, waardoor in den nacht van gisteren een beurtschip op het Y aanmerkelijke schade bekomen had (*zie hier onder*), was allengskens bedaard, en omstreeks half twee, kort na welk uur het schip te water ging, genoot men den aangenaamsten zomer-zonneschijn. Zelden hebben wij een vaartuig zoo snel en zoo voorspoedig zien afloopen; de geheele bewerking duurde weinige minuten. Eene talrijke verzameling van personen aller standen, was ooggetuige daarvan, en verzelde de statige intrede van het schip, in het voor hetzelve bestemde element, met vrolijk gejuich en met de beste wenschen voor deszelfs verder lot. Het is het eerste oorlogs-vaartuig, volgens de in Engeland reeds gunstig beproefde wijze, met eenen ronden spiegel gebouwd, hetwelk van 's konings werf alhier te water gelaten wordt; andere dergelijke staan op stapel.

— Het beurtschip van Harderwijk op Amsterdam, schipper *Jan de Vries*, heeft in den nacht van 24 op 25 October, op het Y, tusschen Durgerdam en Nieuwendam, door eene windvlag, deszelfs tuig en mast verloren; de passagiers zijn echter, zonder verder ongeluk, door eene visschersschuit overgenomen en te Amsterdam aan wal gebragt; zijnde daarna het schip door gemelde schuit opgesleept en mede te Amsterdam aangekomen.

UTRECHT, den 25. October.

Een particuliere brief uit Curaçao, in dato den 19. Augustus, behelst het volgende omtrent het publiek onderwijs in Columbia:

» Doordien de Spaansche geestelijken de bewoners van Columbia en van alle andere voormalige Spaansche bezittingen in Amerika, steeds dom gehouden hebben, en alle verlichting, beschaving, industrie en koophandel hebben tegengewerkt, zoo is domheid en bijgeloof nog steeds in Columbia gehuisvest. Uit gebrek aan goede scholen en kundige onderwijzers zijn vele bewoners verpligt hunne kinders naar Philadelphia en elders te zenden. *Bolivar*, de bevrijder van Zuid-Amerika, is echter een voorstander van verlichting en zal alles aanwenden, om het Columbiaansche volk tot dien trap van beschaving te brengen, waarop de Vereenigde Staten van Noord-Amerika thans roem dragen. De heer *Lancaster*, die voor eenigen tijd uit Engeland in Columbia was gekomen, om zijne manier van onderwijs ook in deze nieuwe Republiek uit te breiden, vond zoo weinig ondersteuning en medewerking van den kant der bewoners, dat hij van zijn heilzaam oogmerk afzag en voornemens was Caracas te verlaten en naar Engeland terug te keeren; *Bolivar* hiervan onderrigt, heeft zulks verhinderd, door hem 20,000 dollars ter ondersteuning toe te zenden, en te berigten, dat hij de millioen dollars, die het Congres van Peru aan Columbia heeft geschonken, grootendeels besteden wil tot verbetering en oprigting van scholen. Het is te hopen, dat de welmeenende en prijzenswaardige pogingen van *Bolivar* door een gelukkigen uitslag zullen bekroond worden, en de Zuid-Amerikaansche Staten met dezelfde reuzenschreden, als de Noord-Amerikaansche Staten eenmaal deden, tot verlichting, beschaving en welvaart zullen geraken.

DOORNSPYK, den 25. October.

Ons dorp, hetwelk door den zeevloed in Februarij jl. zoo zeer geteisterd is, heeft weder een noodlottig onheil getroffen.

Heden morgen, ruim 11 ure, sloeg de bliksem in de spits van den kerktoren en ontstak daar vuur, hetwelk drie uren bleef smeulen, zonder dat zulks door iemand werd bemerkt. Des middags ten 2 ure werd eerst de aandacht door den rook, die uit den toren sloeg, opgewekt en terstond alle middelen tot blussching van den brand in het werk gesteld. In weerwil echter van alle aangewende pogingen, werd de brand allerhevigst en behield zoodanig de overhand, dat de toren, het geheele kerkgebouw, het ambts- en kostershuis, benevens eene ambtsschuur en nog een particulier huis de prooi der vlammen zijn geworden. De ingezetenen van ons dorp en de spuitgasten van het nabarige Elburg, alle pogingen, om de kerk en belende gebouwen te redden, verijdeld ziende, hebben daarop alle krachten ingespannen, om de overige huizen in die buurt te beveiligen, en zijn hierin tot dus verre gelukkig geslaagd, hoezeer thans (des avonds) alle gevaar nog niet geweken is.

ARNHEM, den 29. October.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 28. Oct. 2 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 0 D.
Den 29. dito. 2 El 2 Palm 5 Duim; gewassen 0 D. gevallen 25 D.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.